

Gemeentelijk Energie- of Klimaatbeleid?

Het klimaatrapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) uit 2007 blijkt enige fouten te bevatten.

Zovel is duidelijk. Duidelijk is óók dat er ruim voldoende aanleiding resteert om lokaal klimaatbeleid te voeren. Over de beste insteek is niet iedereen het eens. Emeritus-hoogleraar geologie Salomon Kroonenberg en hoogleraar duurzame transitie Jan Rotmans kruisen de degens.

De fouten

Het meest recente IPCC-rapport (2007) blijkt twee fouten te bevatten. De Himalaya-gletsjers zullen 'pas' in 2350 gesmolten zijn en niet al in 2035, zoals het rapport stelt. Voor 55 procent van Nederland geldt een overstromingsgevaar door zee of rivier. Het IPCC meldde abusievelijk dat Nederland voor 55 procent onder de zeespiegel ligt.

'Handel bij klimaatbeleid naar bevind van zaken'



Salomon Kroonenberg, emeritus-hoogleraar geologie aan de Technische Universiteit Delft, bekijkt het IPCC met de nodige scepsis. Zijn suggestie richting gemeenten: maak strikt onderscheid tussen klimaat- en energiebeleid.

Wat vindt u van de IPCC-fouten en de ontstane discussie?

'Zulke fouten kunnen gemaakt worden. Ook wetenschap is mensenwerk. Wat me wel is opgevallen, is dat de twee en veel andere fouten overdrijvingen zijn. Het past in het beeld dat ik veel erger vind: het IPCC houdt kritische geluiden buiten de deur. Daarover is eind vorig jaar comotie ontstaan: er wordt inmiddels van 'climategate' gesproken. Er is serieuze twijfel gerezen over de hoofdconclusie van het IPCC dat het opwarmen van de aarde verklaard kan worden uit het handelen van de mens. In Engeland heeft het parlement het IPCC onlangs gegrild.'

Moeten wetenschappers zich anders gaan opstellen?

'Ze moeten niet zo achter het IPCC aanhollen. Ik snap de belangen wel. Nederland heeft 50 miljoen euro gestoken in het programma Kennis voor Klimaat, goed voor vele promovendi en instituten. Het relativiseren van de IPCC-conclusies komt mensen niet goed uit. Toch zouden ze dat juist wel moeten doen.'

Wat is uw positie in het klimaatdebat?

'Ik ben geen klimaatwetenschapper, maar ik volg het debat op de voet. Je leest over wetenschappers die de mens een grote invloed toedichten en anderen die daar ernstig aan twijfelen. Ik denk dat de invloed van de mens minimaal is. Door de vele miljoenen jaren heen zie je dat de temperatuur op aarde nu weer eens stijgt, dan weer eens daalt. Dit verschijnsel hoort er gewoon bij en

is vooral terug te voeren op zonneactiviteit. Zelfs sinds de Industriële Revolutie zijn er perioden geweest dat de temperatuur daalde. Tussen 1945 en 1975 bijvoorbeeld. En de laatste tien jaar was er weer een daling, terwijl het IPCC een stijging had voorspeld. Dan moet je je toch afvragen wat voorspellingen voor de nabije toekomst waard zijn.'

Wat is uw advies voor nieuwe gemeenteraadsleden?

'Maak strikt onderscheid tussen klimaat- en energiebeleid. Handel bij het klimaatbeleid naar bevind van zaken. Neem de zeespiegel, die tot aan de volgende eeuw 20 tot 30 centimeter zou stijgen. Daar zijn geen hogere dijken voor nodig; je kunt deze stijging opvangen door voor de kust zand aan te brengen. Suppletie heet dat. Mocht zich onverhoopt een sterkere stijging voordoen, dan suppleer je wat meer. Het verhogen van de dijken rond het IJsselmeer lijkt me onzin. Verder: gebruik het gezonde verstand. Nederlanders willen graag alle risico's uitbannen, maar het is beter om de kans op een hoosbui en de schade ervan nuchter af te wegen tegen de kosten van maatregelen.

Wat het energiebeleid betreft: gewoon doorgaan. Niet omdat het klimaat zou veranderen, maar omdat de fossiele brandstoffen opraken. Zonne-energie is nog niet rendabel, maar dat is een kwestie van tijd. Gebruikmaken van aardwarmte is ook heel goed. Een voorbeeld is warmte-koudeopslag. En tuinbouwers in het Westland slaan warmteputten. Zo'n initiatief moet je als overheid omarmen want het komt van de mensen zelf. Elektrische auto's en biobrandstof? Minder geschikt. Ze verminderen het gebruik van fossiele brandstoffen niet, en biobrandstof brengt de voedselvoorziening in arme landen in gevaar. Voorts ben ik faliekant tegen de CO₂-opslag onder Barendrecht. Die opslag kost een kolencentrale aan energie. Stop die miljarden liever in zonne-energie!'

Hoe om te gaan met partijen die nergens een boodschap aan hebben?

'Tegen populisme is weinig kruid gewassen. Niet dat ik er vóór ben, maar de lont is vaak het snelst uit het kruitvat als zulke partijen een tijdje meebesturen. Dan vallen ze meestal door de mand.' ■

'Geen kritiek op IPCC mogelijk? Echt flauwekul'

Wat vindt u van de IPCC-fouten en de ontstane discussie?

'De fouten hebben niets te maken met de klimaattheorie. De conclusies daaruit blijven recht overeind. In 1988 was ik betrokken bij de oprichting van het IPCC en ik was er tien jaar werkzaam. De werkwijze van het IPCC kent vele checks. Die zijn erop gericht om fouten te elimineren. Maar uit te sluiten zijn fouten nooit. De rapporten van het IPCC zijn doorwrochte boekwerken van duizenden pagina's dik. Geloof maar dat daar meer fouten in staan. Maar nog eens: de conclusies blijven overeind. Dat er geen kritiek op het IPCC mogelijk is, is echt flauwekul. Sceptische klimaatwetenschappers hebben van meet af aan bijdragen kunnen leveren, maar dat heeft de conclusies nooit wezenlijk veranderd. Ook van overdrijving is geen sprake.'

Moeten wetenschappers zich anders gaan opstellen?

'Nee. Ze moeten gewoon hun bijdrage blijven leveren aan het IPCC. Dat doet zelf geen onderzoek: het verzamelt studies van duizenden wetenschappers en komt na commentaarronden tot bevindingen. Het IPCC is opgericht om beleidsmakers en politici te dienen, voor wie het ondoenlijk is om alle klimaatontwikkelingen bij te houden. Wel is het IPCC gepolitiseerd geraakt. Landen met weinig klimaatkennis krijgen belangrijke posten. Voorzitters van werkgroepen hebben bijvoorbeeld lang niet altijd voldoende expertise. Ik zou zeggen: verklein de organisatie en kom alleen met een nieuw rapport als er inzichten veranderd zijn. Niet te veel bureaucratie. Maar ook dit doet niets af aan de IPCC-conclusies.'

Wat is uw positie in het klimaatdebat?

'Die is conform de hoofdconclusies van het IPCC: de aarde warmt op en de mens is daar zeer waarschijnlijk debet aan. Dat laatste is dus nog niet helemaal zeker, het grenst eraan. Het oorzakelijke verband tussen de invloed van de mens en de opwarming van de aarde is statistisch nog niet helemaal rond. Hier zijn nog wat meer warme jaren voor nodig, over een langere periode, en eigenlijk weet ik wel zeker dat die gaan komen. Inderdaad, de temperatuur daalde de voorbije eeuw wel eens, maar je moet kijken naar de trend over een langere reeks van



Jan Rotmans, hoogleraar duurzame transitie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, blijft achter het IPCC staan. Zijn suggestie richting gemeenten: laat je niet leiden door de fouten.

jaren. En die laat een significante opwarming zien, die niet door andere oorzaken dan menselijke activiteit kan worden verklaard.'

Wat zou u de nieuwe gemeenteraden willen adviseren?

'Laat je niet leiden door de fouten van het IPCC. Ze zijn niet wezenlijk en ze leveren niets anders op dan schijnverwarring. Inderdaad, er is te weinig aanleiding om nu de zeedijken al te verhogen. Tegelijkertijd moeten we al wel anticiperen op de voorspelde stijging van de zeespiegel. Rotterdam gaat bijvoorbeeld delen van de stad op het water bouwen. Dit worden drijvende delen die bestand zijn tegen peilverandering. Gemeenten moeten hun energiebeleid versneld doorzetten, de urgentie is groot. Zon, wind, aardwarmte in welk vorm dan ook, het is allemaal goed. En je zult zien: als je de gebouwde omgeving op duurzame energie ent, volgen vervoer en bedrijfsleven vanzelf. Ook elektrisch rijden is duurzaam wat betreft de uitstoot van CO₂, fijnstof en stikstofoxiden. Mits je op groene stroom rijdt. Wel blijf je files houden.'

Hoe om te gaan met partijen die nergens een boodschap aan hebben?

'Hun invloed zal klein blijken. Ook zij moeten iets met het feit dat de prijs voor olie en gas de komende jaren fors stijgt en dat fossiele energie schaars wordt. Verder is de drive bij overheden, bedrijfsleven en burgers om te veranderen eenvoudigweg te groot geworden om te worden gestopt door de waan van de dag.' ■